

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER YÜKSEK OKULU HAZIRLIK ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL KAYGILARI İLE İNGİLİZCE BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN FOREIGN LANGUAGE ANXIETY AND
ENGLISH ACHIEVEMENT OF YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY SCHOOL
OF FOREIGN LANGUAGES PREPARATORY STUDENTS

Didar Zeynep BATUMLU¹
Münire ERDEN²

ÖZ

Bu araştırmada Yıldız Teknik Üniversitesi (Y.T.Ü.) Yabancı Diller Yüksek Okulu Temel İngilizce Hazırlık öğrencilerinin yabancı dil kaygıları ile İngilizce başarıları arasındaki ilişki araştırılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini Y.T.Ü. Yabancı Diller Yüksek Okulu Temel İngilizce Hazırlık A, B ve C kuru öğrencilerinden toplam 150 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının belirlenmesi için Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) tarafından hazırlanmış olan ‘Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği’ kullanılmıştır. Öğrencilerin İngilizce başarı düzeyini belirlemek için, I. ve II. vize notlarının ortalaması alınmıştır. Verilerin çözümlenmesinde Pearson Korelasyon Analizi, t testi ve ANOVA istatistiksel yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları, İngilizce Hazırlık sınıfı öğrencilerinin girişte yaşadıkları yabancı dil kaygısının, eğitim gördükleri kur düzeyine göre değişiklik göstermediğini, ancak eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısının C kurunda B kuruna göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Cinsiyet açısından bakıldığında, öğrencilerin kaygılarının cinsiyetlerine göre değişiklik göstermediği; kız ve erkek öğrencilerin, hem giriş, hem de eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygılarının aynı düzeyde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı ve gösterdikleri genel başarıları arasında tüm örnekleme $r=-0.45$ düzeyinde anlamlı negatif bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin eğitim süreçlerinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı ve gösterdikleri genel başarıları arasında hem kız, hem de erkek öğrencilerde anlamlı negatif bir ilişki vardır. Son olarak, başarısız öğrencilerin yabancı dil kaygısının başarılı öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil öğretimi kaygı, yabancı dil kaygısı, başarı

ABSTRACT

The goal of this study was to determine the relation between foreign language anxiety and students’ English achievement. The sample of the study consisted of 150 A, B and C level students attending Yıldız Technical University, School of Foreign Languages, Basic English Department Prep Classes. The level of students’ foreign language anxiety was measured by ‘Foreign Language Classroom Anxiety Scale’ developed by Horwitz, Horwitz and Cope (1986). Students’ achievement level was determined by the average of their 1st and 2nd midterm grades. Pearson Correlation, t-test and ANOVA were used to test research problems. According to the findings of the study, it was found that while students’ initial foreign language anxiety didn’t vary according to their English level, their latter foreign language anxiety differed significantly for B and C level students. It was also found that neither students’ initial foreign language anxiety, nor their latter foreign language anxiety differed according to their gender. Study showed that for all levels of students, there was a significant negative relationship between students’ foreign language anxiety and their English achievement at the significance level of 0.45. Finally, it was found that B and C level students’ foreign language anxiety differs in successful and unsuccessful students. Unsuccessful students’ foreign language anxiety was higher than successful students.

Keywords: Foreign language teaching, foreign language anxiety, achievement

¹ Yıldız Technical University, School of Foreign Languages. E-Mail: dzuslu@yahoo.com

² Yıldız Technical University, Faculty of Education. E-Mail: erden@yildiz.edu.tr

GİRİŞ

İnsanın temel duygularından biri olarak kabul edilen kaygı, aynı zamanda öğrenmeyi etkileyen bireysel farklılıklardan biri olarak kabul edilmektedir. Psikologlar kaygıyı ‘herhangi bir nesne ile özdeşleştirilmiş belirsiz bir korku durumu’ olarak tanımlamışlardır (Hilgard, Atkinson ve Atkinson, 1971, Akt., Scovel, 1991).

Kaygının, öğrenme üzerindeki etkisi, son yıllarda psikologlar ve eğitim bilimciler tarafından detaylı biçimde incelenmiş ve araştırılmıştır. Bu araştırmaların sonucunda, kaygının hem genel anlamda öğrenme, hem de yabancı dil öğrenimi üzerinde anlamlı bir biçimde etkili olduğunu gösteren bulgular olduğu gibi, çelişen araştırma bulguları da bulunmaktadır (MacIntyre, 1999). Bulgulardaki farklılıklar araştırmacıların kaygının çeşitleri üzerinde çalışmalar yapmalarına neden olmuştur.

Kaygı Çeşitleri

Scovel (1991), kaygı ve başarı ilişkisi ile ilgili yapılan pek çok araştırmayı taradıktan sonra, ‘kolaylaştırıcı ve engelleyici kaygı’ ayrımını öne sürmüştür. Kolaylaştırıcı kaygı, öğreneni, yeni öğrenme ortamlarında mücadele etmeye ve ‘yaklaşma davranışına’ yöneltirken; Engelleyici kaygı yeni öğrenme ortamlarındaki bireyin kaçınma davranışını benimsemesine neden olmaktadır. Scovel’e göre, normal bir bireyde kolaylaştırıcı ve engelleyici kaygı birlikte bulunmakta, bireyi dil öğrenme sürecinde karşılaştığı her yeni olguya karşı uyarmakta ya da motive etmektedir.

Diğer bir kaygı sınıflaması da durumluk ve sürekli kaygıdır. Spielberg’e (1966, Akt., Öner, LeCompte, 1985) göre, zaman zaman herkes bir miktar korkar ve kaygılanır. Tehlikeli durumların oluşturduğu ve geçici olan bu kaygı türüne ‘durumluk kaygı’ denir. Bazı insanlar ise, çevreden gelen tehlikelerden bağımsız şekilde sürekli kaygı duymaktadırlar. Bu kaygı türüne ise ‘sürekli kaygı’ adı verilmektedir. ‘Durumluk kaygı’ normal bir duygu olarak kabul edilirken, ‘sürekli kaygı’ tedavi gerektiren bir ‘kişilik özelliği’ olarak tanımlanır.

Oxford’a (1999) göre, yabancı dil sınıflarında öğrenciler konuşmak zorunda kaldıklarında durumluk kaygı yaşayabilmekte, fakat yabancı dil becerileri ve düzeyleri arttıkça bu kaygı yok olmaktadır. Bazı öğrencilerde ise yaşanan bu kaygı, sürekli kaygıya dönüşmekte ve hiçbir zaman yok olmamaktadır. Yabancı dil sınıflarında yaşanan kaygı sürekli bir hal almaya başladığında, yabancı dilde performans ve başarıyı olumsuz etkilemektedir.

Yabancı Dil Kaygısı

MacIntyre (1999) durumluk ve sürekli kaygı ayrımını yeterli bulmamış, üçüncü bir kaygı türü olan ‘duruma özgü (situation specific)’ kaygıdan da bahsedilmesi gerektiğini öne sürmüştür. Bu kaygı türü, sadece belli ve özel bir durumda kaygı duyma durumu ile ilişkilendirilmiştir. Ona göre yabancı dil

kaygısı, sadece yabancı dil öğrenme ve sınıf ortamlarına ait, yabancı dilde bir üretim yapılması gerektiği zaman duyulan kaygıdır.

Horwitz, Horwitz ve Cope'a (1991) göre yabancı dil öğrenimi, öğrenenlerin benlik algılarını, inançlarını ve yabancı dil öğrenme ortamına özgü davranışlarını içeren karmaşık bir süreçtir. Yetişkinler genellikle kendilerini 'makul düzeyde akıllı, farklı sosyokültürel düzeylere duyarlı ve sosyal bireyler' olarak tanımlarlar. Anadillerinde kendilerini ifade etmekte ve başkalarını anlamakta zorlanmayan bireyler, yabancı bir dilde bunları yaparken zorlanmakta ve yabancı dilde gerçekleştirmeleri gereken her türlü performansı, benlik algıları için bir tehdit olarak algılamaktadırlar.

Yabancı dil kaygısı 'akademik ve sosyal ortamlarda performans değerlendirmesi' ile ilgili olduğundan performans durumlarında görülen üç farklı kaygı türü ile bağlantı kurulabilir. Bunlar 'iletişim korkusu', 'sınav kaygısı' ve 'olumsuz değerlendirilme korkusu'dur. İletişim korkusu, insanlarla iletişim kurmada duyulan, korku ya da kaygı ile kendini gösteren bir utangaçlık türüdür. Değerlendirilme korkusu, bireyin olumsuz değerlendirileceğini düşünmesinden kaynaklanır. Birey olumsuz değerlendirileceğini düşündüğü için, başkalarının değerlendirmelerinden ve değerlendirilme ortamlarından kaçınır. Akademik değerlendirme ortamlarında duyulan başarısız olma korkusundan kaynaklanan bir tür performans kaygısı olarak tanımlanan 'sınav kaygısı' ise yabancı dil kaygısıyla ilişkilendirilen üçüncü kaygı türüdür (Horwitz, Horwitz ve Cope, 1991).

Horwitz, Horwitz ve Cope (1991) tarafından yabancı dil kaygı düzeyi ile yüksek bir korelasyona sahip olduğu ileri sürülen bu üç kaygı türü, yabancı dil kaygısını tanımlamada yararlı birer araç olarak kullanılsa da, yabancı dil kaygısı bu kaygıların bir birleşiminden ibaret değildir. Onlar için yabancı dil kaygısı 'yabancı dil öğrenme sürecinin benzersizliğinden kaynaklanan, benlik algısı, inançlar, duygular ve yabancı dil öğrenme ortamlarına ait davranışları kapsayan ayrı ve bağımsız bir bütündür.'

Yabancı Dil Kaygısıyla İlişkili Diğer Etmenler

Yurt dışında ve ülkemizde yabancı dil kaygısıyla ilişkili etmenleri araştıran birçok çalışma yapılmıştır. Yabancı dil kaygısının yaşla ilişkisini inceleyen Gardner, Smyth ve Clement (1979, Akt., Sarıgül, 2001), yabancı dil kaygısının öğrencilerin yaşının yükselmesiyle birlikte arttığını görmüşler ve öğrencilerin yaşı ne kadar küçük olursa, yabancı dil kaygısının zarar verici etkilerinden o kadar az etkilendiklerini ifade etmişlerdir.

Young'a (1991, Akt., MacIntyre, 1999) göre, yabancı dil kaygısı öğrenenden, öğretmenden ve eğitimin niteliğinden kaynaklanmaktadır. Öğrenenin kişisel problemleri, iletişim problemleri, düşük benlik saygısı, kimliğini kaybetme korkusu, rekabetçilik, öğrenmeye ilişkin gerçekçi olmayan inanç ve beklentiler kaygı oluşumuna zemin hazırlamaktadır. Bazı öğretmenlerin öğrencileri öğrenmeye motive etmek için korkutması, hata

düzeltilme ve geribildirim sırasında sert ve küçük düşürücü bir tutum içinde olmaları kaygıyı arttıran etmenlerdir.

Clement'e (1980, Akt., MacIntyre, 1999) göre, 'çok kültürlü' ve yabancı konuşmacıların olduğu ortamlardaki öğrenme, kaygı seviyesinde önemli rol oynamaktadır. Yabancı dil öğrenen bireyler, yabancı dil ve kültürü öğrenme isteği ve kendi dilini, kültürünü ve etnik kimliğini kaybetme arasında ikilem yaşamakta, bu da kaygıya yol açmaktadır. Öner ve Kaynak'a göre (1986, Akt., Aydın, 2001) Türk kültüründe, ailelerin çocuk yetiştirme tutumları ve Türk eğitim sistemi, öğrencilerde yüksek düzeyde kaygıya neden olmaktadır. Türk okullarının katı yapısı ve otoriter organizasyonu, öğrenciyi desteklemeyen, eleştirel tutumu ve katı not politikası, öğrencilerde başarısız olma korkusu ve kaygı yaratmaktadır.

Yabancı dil öğrenim başarısı ile kaygı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalarda, yabancı dil kaygısı ile öğrencilerin başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde negatif ilişki olduğu belirlenmiştir (Aida, 1994; Wörde, 2003; Salim, 2004; Elkhafafi, 2005). Chen ve Chang (2004) ise Tayvan'da üniversite öğrencilerinin Yabancı dil kaygı düzeylerinin İngilizce dersinde yaşadıkları öğrenme güçlüklerinin %36.80'ini yordadığını göstermiştir.

Ülkemizde yapılan araştırmalarda ise farklı bulgular elde edilmiştir. Sarıgül (2000) İngilizce dersi alan üniversite birinci sınıf öğrencilerinin 'Sürekli Kaygı' ve Yabancı Dil Kaygısı'nın yabancı dil yeterlilikleri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını belirlemiştir. Akpur (2005) Yabancı Dil Hazırlık sınıfında A, B ve C kurlarında okuyan üniversite öğrencilerinin, durumluk ve sürekli kaygılarının hiçbir kurda başarıyla anlamlı bir ilişki içinde olmadığını göstermiştir. Bu araştırmalara karşın, Dalkılıç (2001) İngiliz Dili Eğitimi birinci sınıf öğrencileri üzerinde yürüttüğü araştırmasında, öğrencilerin yabancı dil kaygı puanları ile okuma, yazma, konuşma derslerindeki başarıları arasında anlamlı düzeyde negatif bir ilişki bulmuştur.

Yabancı dil kaygısı ile cinsiyet arasındaki ilişkiye bakan yurt dışındaki araştırmalar, kız öğrencilerin erkeklerden daha yüksek düzeyde kaygı puanına sahip olduklarını göstermektedir (Aida, 1994; Salim, 2004). Ülkemizde yapılan araştırmada ise Sarıgül (2000), kız ve erkek öğrenciler arasında yabancı dil kaygı düzeyi açısından anlamlı bir fark bulamamış, fakat kız öğrencilerin erkeklere göre daha yüksek sürekli kaygı düzeyine sahip olduklarını belirlemiştir.

Yabancı dil kaygısının eğitim sürecindeki değişimini inceleyen Cassado ve Dereshiwsy (2001), İspanyolca dersleri alan birinci dönem ve ikinci dönem öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmasında, öğrencilerdeki yabancı dil kaygı düzeyinin ikinci dönem bir miktar daha artış gösterdiğini bulmuştur.

Çalışmanın Amacı ve Alt Problemleri

Bu çalışmada Y.T.Ü Yabancı Diller Yüksek Okulu, Temel İngilizce Hazırlık Bölümü'ne devam eden A, B ve C kuru öğrencilerinin yabancı dil kaygıları ile İngilizce başarıları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Ancak ilişkiler incelenirken kültürden etkilendiği düşünülen cinsiyet faktörü ile yapılan araştırmalarda gözlenmeyen öğrencilerin İngilizce düzeyleri ile girişteki ve eğitim sürecinde oluşan kaygıları da diğer değişkenler olarak ele alınmıştır.

Yabancı dil kaygısının yukarıdaki değişkenler açısından hangi durumdaki ve özellikteki öğrenciler için daha kaygı verici olduğunun bilinmesinin, yabancı dil öğretmenlerine hem öğretim ortamlarının düzenlenmesinde hem de kaygılı öğrencilere doğru yaklaşımda bulunmalarına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

- 1) Öğrencilerin giriş yabancı dil kaygısı eğitim gördükleri kur düzeyine göre değişmekte midir?
- 2) Öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı eğitim gördükleri kur düzeyine göre değişmekte midir?
- 3) Öğrencilerin giriş yabancı dil kaygısı cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
- 4) Öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
- 5) Öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı ve gösterdikleri genel başarı arasında farklı kur düzeylerinde bir ilişki var mıdır?
- 6) Öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı ile gösterdikleri genel başarı arasındaki ilişki farklı cinsiyetlerde nasıldır?
- 7) Öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı, kurlara göre (B ve C kurlarında) ve başarı düzeyine göre (genel başarı notlarına göre başarılı ve başarısız öğrenciler) bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2005–2006 öğretim yılı güz döneminde Y.T.Ü. Yabancı Diller Yüksek Okulunda İngilizce hazırlık sınıfına devam eden A, B ve C kurlarından toplam 1842 öğrenci oluşturmaktadır. Y.T.Ü'de İngilizce hazırlık sınıfı zorunlu olmakla birlikte, başarısız olan öğrenciler bölümlerindeki eğitime başlayabilmektedirler. Ancak mezun oluncaya kadar Yüksek Okul tarafından her dönem açılan İngilizce yeterlik sınavından başarılı olmaları gerekmektedir. Yabancı Diller Yüksek Okulunda yoğun dil eğitimi

verilmesi, öğrencilerin başarılarının ortak testlerle değerlendirilmesi araştırmanın evreni olarak seçilmesinde önemli rol oynamıştır.

Araştırmanın örnekleme ise, evrenden ‘oranlı eleman örnekleme’ yöntemine göre, A, B ve C kurlarındaki öğrenci sayılarının, toplam öğrenci sayısına oranı bozulmayacak ve eşit temsil edilecek şekilde, evrenin % 6.7’sini oluşturan A kurundan toplam 10, evrenin % 40.7’sini oluşturan B kurundan 61 ve evrenin % 52.7’sini oluşturan C kurundan 79 olmak üzere toplam 150 öğrenci seçilmiştir. Deneklerin cinsiyet oranı da aynı şekilde belirlenmiş, A kurundan 3 kız, 7 erkek denek, B kurundan 17 kız, 44 erkek denek, C kurundan 19 kız, 60 erkek denek seçilmiştir. Böylece örneklem 39 kız ve 111 erkek öğrenciden oluşmuştur.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğrencilerin başarı düzeylerini belirlemek amacıyla, Temel İngilizce Bölümü tarafından hazırlanan I. ve II. vize sınavları ve öğrencilerin yabancı dil kaygılarını belirlemek amacıyla da Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) tarafından hazırlanan ‘Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği’ kullanılmıştır.

Vize sınavları, öğrencilerin İngilizce okuma, yazma, kelime bilgisi, dinleme ve dilbilgisi alanlarındaki gelişimini ölçmektedir. İdari olarak, dönem sonunda ara sınav notlarının ortalamasının 60 olan öğrenciler başarılı kabul edilmektedir. Bu nedenle araştırmada, ilk iki vize sınavı not ortalaması 0-59 arasında olan öğrenciler ‘başarısız’, 60 üzerinde olan öğrenciler ‘başarılı’ kabul edilmiştir.

‘Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği (Foreign Language Classroom Anxiety Scale)’ Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) tarafından yabancı dil sınıf ortamlarında yaşanan kaygı düzeyini ölçmek için geliştirilmiş olan 33 maddelik, 5 dereceli Likert tipi bir ölçektir. Öğrencilerin alabilecekleri puanlar 33 ile 165 arasında değişmekte ve puanın yüksek olması yabancı dil kaygı düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

‘Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği’ Aydın (2001) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Bu ölçek yurt dışında pek çok araştırmacı tarafından ‘geçerli’ ve ‘güvenilir’ bir ölçme aracı olarak nitelendirilmiştir (Aida, 1994; Horwitz, Horwitz ve Cope 1986; Price, 1991). Orijinal ölçeğin iç tutarlılığı 0.93 ve 8 hafta sonraki test tekrar-test sonucunda korelasyon katsayısı 0.83, $p=0001$ olarak bulunmuştur (Sarıgül, 2000). Bu araştırmada ise, ölçeğin Türkçe formunun, araştırma örnekleme olan 150 kişilik öğrenci grubu için iç tutarlılık güvenilirlik Cronbach Alfa katsayısı 0.90 olarak hesaplanmıştır.

Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği, dönemin başladığı ilk hafta ve ilk uygulamadan iki ay sonra, II. Vize sınavından sonra olmak üzere iki kez uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın istatistik analizleri “SPSS 11.5” istatistik analiz paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Yapılan istatistik analizlerde istatistikî anlamlılık sınırı olarak $p < 0.05$ kabul edilmiş ve elde edilen bulgular bu anlamlılık sınırına göre yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bulgu ve yorumları alt problemlere göre aşağıda sunulmaktadır.

1) Araştırmanın birinci alt problemi ‘Öğrencilerin giriş yabancı dil kaygısı eğitim gördükleri kur düzeyine göre değişmekte midir?’ biçiminde ifade edilmiştir. Bu soruya yanıt aramak için öğrencilerin girişteki yabancı dil kaygı puanları kullanılarak tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bulgular Tablo 1 ve 2’de özetlenmektedir.

Tablo 1: Kura Göre Giriş Yabancı Dil Kaygı Düzeyi Puanları Betimsel İstatistikleri

Değişken	Gruplar	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Giriş Kaygısı Düzeyi	A Kuru	10	83.30	15.02
	B Kuru	61	90.30	15.58
	C Kuru	79	94.04	19.68

Tablo 2: Kura Göre Giriş Yabancı Dil Kaygı Düzeyi Puanları Farkları ANOVA Analizi Sonuçları

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F değeri	p değeri
Giriş Kaygısı Düzeyi	Gruplar Arası	1256.325	2	628.16	1.97	.14
	Gruplar İçi	46791.675	147	318.31		
	Toplam	48048.000	149			

Tablo 1’de görüldüğü gibi kurlara göre en düşük yabancı dil kaygı puanı ortalaması 83.30 ile A kuru, en yüksek ise 94.04 ile C kuru öğrencilerine aittir. Ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığına bakmak amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda ise A, B, C kurlarında eğitim gören öğrencilerin yabancı dil kaygı puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır: $F_{(2-147)} = 1.97$, $p > 0.05$ (Bkz. Tablo 2).

Bu bulgu, MacIntyre ve Gardner’ın (1991), başlangıçta yabancı dil kaygısından söz edilemeyeceği, yabancı dil kaygısının daha sonra ‘olumsuz deneyimler ve yaşantılar’ sonucunda oluştuğu yolundaki modelini destekler niteliktedir.

2) Araştırmanın ikinci alt problemi ‘Öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı eğitim gördükleri kur düzeyine göre değişmekte midir?’ biçiminde ifade edilmiştir. Bu soruyu yanıtlamak için ölçeğin ikinci uygulamasından elde edilen puanlar kullanılarak tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3 ve 4’te verilmektedir.

Tablo 3: Kura Göre Eğitim Sürecindeki Yabancı Dil Kaygı Puanları Betimsel İstatistikleri

Değişken	Gruplar	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Eğitim Sürecindeki Kaygı	A Kuru	10	86.10	19.92
	B Kuru	61	88.18	17.28
	C Kuru	79	95.24	19.02

Tablo 4: Kura Göre Eğitim Sürecindeki Yabancı Dil Kaygı Puanları Farkları ANOVA Analizi Sonuçları

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F değeri	p değeri
Eğitim Sürecindeki Kaygı	Gruplar Arası	2059.01	2	1029.51	3.05	.05
	Gruplar İçi	49694.35	147	338.06		
	Toplam	51753.36	149			

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygı puanı ortalaması en düşük A kurunda(86.10) en yüksek ise C kurundadır (95.24). Ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi A, B, C kurlarında eğitim gören öğrencilerin yabancı dil kaygı puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir: $F_{(2-147)} = 1.97, p=0.05$.

Bu farkın hangi kurdan kaynaklandığı görebilmek amacıyla bağımsız gruplar t-testi analizi uygulanmıştır. T-testi analizi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Kura Göre Eğitim Sürecindeki Yabancı Dil Kaygı Puanları Farkları t-testi Analizi Sonuçları

Değişken	Kurlar	t değeri	Serbestlik Derecesi	p değeri
Eğitim Sürecindeki Kaygı	A-B	-0.35	69	.73
	A-C	-1.43	87	.16
	B-C	-2.27	138	.03

Tablo 5’de görüldüğü gibi, eğitim sürecindeki yabancı dil kaygı puanları ortalamaları açısından sadece B ve C kurları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$t_{(138)} = -2.27, p<0.05$].

Kurlara göre öğrencilerin yabancı dil kaygı puanı ortalamalarına bakıldığında en düşük kaygı düzeyi A kuruna ait olduğu halde farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu durum A kurunun örneklem sayısının yeterli olmamasından kaynaklanabilir. C kurundaki öğrencilerin kaygı düzeyinin anlamlı derecede B kurundan yüksek olması ise, bu kurdaki öğrencilerin öğretim sürecinde daha fazla zorlandıkları ve Young'ın (1991) yabancı dil kaygısının oluşumunun verilen eğitimin niteliğinden kaynaklanabileceği teziyle açıklamak mümkündür. C kurlarında verilen eğitimin niteliğinin ve öğrencilere sağlanan eğitim yaşantılarının, öğrencilerdeki yabancı dil kaygısını artıracak nitelikte olduğu şeklinde bir yorum yapılabilir.

3) Üçüncü alt problem 'öğrencilerin yabancı dil kaygısı cinsiyetlerine göre değişmekte midir?' biçiminde ifade edilmiştir. Bu probleme yanıt aranırken, öğrencilerin giriş ve eğitim sürecindeki kaygı puanları ayrı ayrı kullanılarak bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6: Cinsiyete Göre Giriş Yabancı Dil Kaygı Puanları Betimsel İstatistikleri ve t-testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t değeri	Serbestlik Derecesi	p değeri
Giriş Kaygı Düzeyi	Erkek	111	90.77	18.15	-1.19	148	.24
	Kız	39	94.74	17.29			
Eğitim Sürecindeki Kaygı	Erkek	111	90.49	18.53	-1.42	148	.16
	Kız	39	95.38	18.71			

Tablo 6'da görüldüğü gibi kız öğrencilerin kaygı puanı ortalamaları hem girişte hem de eğitim sürecinde erkeklere göre yüksek görünmektedir. Farkın anlamlılığını test etmek için yapılan t testi sonucunda ise farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur: $t_{(148)} = 1.19$, $p > 0.05$. ; $t_{(148)} = 1.42$, $p > 0.05$. Bu bulgulara göre, erkek ve kız öğrencilerin girişteki ve süreçteki kaygı düzeyleri arasında farklılık olmadığı söylenebilir.

Bu sonuçlar, yabancı dil kaygısı ile cinsiyet arasındaki ilişkiye bakan araştırmacılardan Aida (1994) ve Salim'in (2004) kız öğrencilerin erkeklerden daha yüksek düzeyde yabancı dil kaygısına sahip oldukları bulgusunu desteklemezken; Sarıgül'ün (2000), kız ve erkek öğrenciler arasında yabancı dil kaygı düzeyi açısından anlamlı bir fark olmadığı bulgusunu destekler niteliktedir. Alan yazında farklı bulgular elde edilmesi ve bu araştırmada elde edilen sonucun ülkemizdeki diğer bir araştırma ile tutarlı olması, bulgulardaki farklılığın kültürden kaynaklanıyor olmasını düşündürmektedir.

4) Araştırmanın dördüncü alt probleminde 'Öğrencilerin eğitim sürecindeki yabancı dil kaygısı ve gösterdikleri genel başarı arasında farklı kur düzeylerinde bir ilişki var mı?' sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla

öğrencilerin eğitim sürecindeki yabancı dil kaygı düzeyi puanı ile iki vize sınavı ortalama puanı arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon analizi istatistik yöntemiyle incelenmiştir.

Tablo 7: A, B, C Kurularında Eğitim Sürecindeki Yabancı Dil Kaygı Puanları ve Vize Ortalama Puanı Betimsel İstatistikleri ve Pearson Korelasyon Sonuçları

Kur	Değişkenler	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	r değeri	p değeri
A	Eğitim Sürecindeki Kaygı	10	86.10	19.92	-0.18	.62
	Vize Ortalaması		68.40	10.19		
B	Eğitim Sürecindeki Kaygı	61	88.18	17.28	-0.30	.02
	Vize Ortalaması		70.84	8.08		
C	Eğitim Sürecindeki Kaygı	79	95.24	19.02	-0.50	.00
	Vize Ortalaması		58.97	17.23		
Toplam	Eğitim Sürecindeki Kaygı	150	91.76	18.64	-0.45	.00
	Vize Ortalaması		64.43	14.89		

A, B, C kurundaki öğrencilerin ve tüm öğrencilerin eğitim sürecindeki kaygı düzeyi puanları ile vize sınav ortalamaları arasındaki ilişkilerin Pearson korelasyon analizi ve bulguları Tablo 7’de verilmektedir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi, A kuru örnekleme için yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre eğitim sürecindeki yabancı dil kaygısı ile vize ortalama puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı olmayan negatif bir korelasyon vardır: $r = -0.18$, $p > 0.05$. Bu ilişki B kuru için $r = -0.30$, C kuru için ise $r = -0.50$ olarak hesaplanmıştır. Bu değerler $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tüm örneklem için yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre ise eğitim sürecindeki yabancı dil kaygısı ile vize ortalama puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı negatif bir korelasyon bulunmuştur: $r = -0.45$, $p < 0.01$. Elde edilen bu bulgulara göre, Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu öğrencilerinin yabancı dil kaygıları ve İngilizce başarıları arasında anlamlı negatif bir ilişki olduğu söylenebilir.

Araştırmanın bu bulgusu, yabancı dil kaygısının, yabancı dil başarısı üzerindeki olumsuz etkileri olduğu savını ve Aida, 1994; Horwitz, Horwitz ve Cope, 1986; MacIntyre, 1999; MacIntyre ve Gardner, 1991, 1994; von Wörde, 2003; Young, 1986 tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarını desteklemektedir.

5) Araştırmanın beşinci alt problemde ‘öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı ile gösterdikleri genel başarı arasındaki ilişki farklı cinsiyetlerde nasıldır?’ sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla,

öğrencilerin eğitim sürecindeki yabancı dil kaygı puanları ile vize başarı ortalaması puanı arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi istatistik yöntemiyle analiz edilmiştir.

Kız ve erkek öğrencilerin eğitim sürecindeki yabancı dil kaygı puanları ile vize sınav ortalamaları arasındaki ilişkilerin Pearson korelasyon analizi ve bulguları Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8: Kız ve Erkek Öğrencilerin Eğitim Sürecindeki Yabancı Dil Kaygı Puanları ve Vize Ortalama Puanlarına İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Cinsiyet	Değişkenler	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	r değeri	p değeri
Kız	Eğitim Sürecindeki Kaygı	39	95.38	18.71	-0.67	.00
	Vize Ortalaması		68.38	13.29		
Erkek	Eğitim Sürecindeki Kaygı	111	90.49	18.53	-0.42	.00
	Vize Ortalaması		63.04	15.22		

Tablo 8’de görüldüğü gibi, kız öğrenciler için yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre eğitim sürecindeki yabancı dil kaygısı ile vize ortalama puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı negatif bir korelasyon vardır: $r = -0.67$, $p < 0.01$. Erkek öğrenciler için yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre de eğitim sürecindeki yabancı dil kaygısı ile vize ortalama puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı negatif bir korelasyon vardır: $r = -0.42$, $p < 0.01$.

Özetle kız ve erkek öğrencilerin yabancı dil kaygı ve vize puanları biri artarken diğeri azalır niteliğinde bir ilişki göstermektedir. Kız ve erkek öğrencilerin yaşadıkları yabancı dil kaygısı anlamlı bir farklılık göstermese bile, yabancı dil kaygısının hem kız, hem de erkek öğrencilerde İngilizce başarıyla anlamlı negatif bir ilişki içinde olduğu söylenebilir.

5) Öğrencilerin eğitim sürecindeki yabancı dil kaygısı açısından, kurlara göre (B ve C kurlarında) ve başarı düzeyine göre (vize başarı ortalamasına göre başarılı ve başarısız öğrenciler) fark olup olmadığı iki yönlü ANOVA analizi istatistik yöntemiyle analiz edilmiştir. Başarı düzeyi olarak iki vize ortalamasının 60 ve üstü puan olması kabul edilmiş, 59 ve altı puan alan öğrenciler başarısız olarak görülmüştür. (Bkz. Tablo 9 ve 10)

Tablo 9’da görüldüğü gibi öğrencilerin eğitim sürecindeki yabancı dil kaygı düzeyi aritmetik ortalama puanları B kuru için 88.18 iken C kuru için 95.24 bulunmuştur. Yapılan iki yönlü ANOVA analizi sonucu, B ve C kurundaki öğrencilerin yabancı dil kaygı puanları aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı görülmemiştir: $F_{(1-136)} = 0.34$, $p > 0.05$.

Tablo 9: Kurlara ve Başarı Düzeyine Göre Eğitim Sürecindeki Yabancı Dil Kaygı Düzeyi Puanları Betimsel İstatistikleri

Kurlar	Başarı Düzeyi	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
B Kuru	Başarısız	6	96.33	17.03
	Başarılı	55	87.29	17.23
	Toplam	61	88.18	17.28
C Kuru	Başarısız	44	103.34	16.22
	Başarılı	35	85.06	17.47
	Toplam	79	95.24	19.02
Toplam	Başarısız	50	102.50	16.30
	Başarılı	90	86.42	17.26
	Toplam	140	92.16	18.55

Tablo 10: Kurlara ve Başarı Düzeyine Göre Eğitim Sürecindeki Yabancı Dil Kaygı Düzeyi Puanları Farkları İki Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F değeri	p değeri
Kur	96.504	1	96.504	0.34	0.564
Başarı	3162.099	1	3162.099	10.98	0.001
Kur X Başarı	361.649	1	361.649	1.26	0.264
Hata	39164.451	136	287.974		
Toplam	47839.221	139			

Öğrencilerin eğitim sürecindeki yabancı dil kaygı düzeyi aritmetik ortalama puanlarına başarı düzeylerine göre bakıldığında, başarılı öğrencilerde 86.42 iken başarısız öğrencilerde 102.50 olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 9). Yapılan iki yönlü ANOVA analizi sonucu, başarılı ve başarısız öğrencilerin yabancı dil kaygı puanları aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı bulunmuştur: $F_{(1-136)} = 10.98$, $p < 0.01$. Başarısız öğrencilerin yabancı dil kaygı düzeyleri, başarılı öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Eğitim sürecindeki yabancı dil kaygı düzeyine kur düzeyinin ve başarı düzeyinin ortak etkisinin ise anlamlı olmadığı görülmüştür: $F_{(1-136)} = 1.26$, $p > 0.05$.

Elde edilen bulgulara göre başarısız öğrencilerin başarılı öğrencilere göre daha yüksek düzeyde yabancı dil kaygısına sahip oldukları söylenebilir. Bu bulgu Aida'nın (1994) araştırmasındaki hem kız hem de erkek öğrencilerden yüksek düzeyde yabancı dil kaygısı yaşayanların yıl sonu başarılarının daha düşük olduğu yolundaki bulguyu desteklemektedir.

Horwitz, Horwitz ve Cope'a (1991) göre yetişkinler yabancı dilde gerçekleştirmeleri gereken her türlü performansı, benlik algıları için bir tehdit olarak algılamakta ve başarısız olma korkusu yaşamaktadırlar. Bu görüşe göre, araştırmada süreç içinde başarısız olan öğrencilerin, benlik algılarının zedelenmesi ve başarısız olma korkularının artması nedeniyle daha fazla kaygılandıkları söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Y.T.Ü Yabancı Diller Yüksek Okulu, Temel İngilizce Hazırlık Bölümü'ne devam eden A, B ve C kuru öğrencilerinin yabancı dil kaygıları ile İngilizce başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğrencilerin devam ettikleri kur, girişteki ve öğretim süreci sonundaki kaygıları ve cinsiyet değişkenleri göz önünde bulundurulmuştur.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin girişte yaşadıkları yabancı dil kaygısının eğitim gördükleri kur düzeyine göre değişmediği, öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısının C kurunda B kuruna göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin yaşadıkları yabancı dil kaygısı hem girişte, hem de eğitim sürecinde cinsiyetlerine göre farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı ve gösterdikleri genel başarıları arasında ise tüm örnekleme anlamlı negatif bir ilişki vardır. Tüm örnekleme, yabancı dil kaygısı artarken, başarı azalır niteliktedir. Öğrencilerin eğitim süreçlerinde yaşadıkları yabancı dil kaygısı ve gösterdikleri genel başarı arasında hem kız, hem de erkek öğrencilerde anlamlı negatif bir ilişki vardır. Hem kız, hem de erkek öğrencilerin yabancı dil kaygısı artarken, başarıları azalır niteliktedir. Son olarak, B ve C kurlarında başarısız öğrencilerin yabancı dil kaygısının başarılı öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın sonucunda yabancı dil kaygısının öğrencilerin İngilizce başarılarını olumsuz yönde etkileyen bir faktör olarak önümüze çıkması; öğrencilerin öğretim yılı başında benzer kaygı düzeyinde olmalarına karşın, kaygının eğitim sürecinde, özellikle başlangıç düzeyinde, yabancı dili zayıf olanların lehine değişmesi; MacIntyre ve Gardner'in (1991) 'yabancı dil kaygısının oluşmasında, problemin öğrencilerde değil, verilen eğitimde ve sınıfta yapılan yanlış uygulamalarda olduğu' tezini doğrular niteliktedir. Bu nedenle, yabancı dil sınıflarında verilen eğitimin olabildiğince yabancı dil kaygı düzeyini azaltıcı bir nitelikte olması gerektiği düşünülmektedir.

Bu amaçla, öncelikle sınıfta hangi durum ve davranışların yabancı dil kaygı düzeyini artırdığının belirlenmesi gerekir. Araştırma sonucunda cinsiyetin önemli bir faktör olmadığı belirlenmiştir. Buna karşın süreç içinde giderek başarısız olan öğrencilerin kaygı düzeyinin arttığı gözlenmiştir.

Bu bulgulara dayalı olarak, yabancı dil hazırlık sınıflarında eğitim programları hazırlanırken ve öğretim etkinlikleri düzenlenirken, öğrencilerin yabancı dil kaygısından kurtulmalarını sağlayıcı önlemler alınmalıdır.

Araştırmanın en önemli bulgularından biri, başarısız öğrencilerin başarılı olanlara göre daha yüksek düzeyde kaygılı olmasıdır. Böylece başarısız öğrencilerin giderek kaygılandıkları, kaygıları arttıkça da başarısız oldukları ve kısır bir döngüye girdikleri düşünülebilir. Bu döngünün kırılması için öğrencinin başarılı olmasının sağlanması gerekir. Öğrencilerin başarısı etkili öğretim ortamlarının oluşturulması ile mümkündür. Diğer taraftan değerlendirme sisteminin de gözden geçirilmesi, öğrencilerin başarılarını ölçen testlerin hedeflere ve öğrencilerin seviyelerine uygunluğunun kontrol edilmesi gerekir. Ayrıca kaygı düzeyi yüksek öğrencilerin uzman psikologlardan yardım almasının sağlanması da sorunun çözülmesine yardımcı olabilir.

Alan yazında kaygı üzerine çok sayıda araştırma olmasına karşın, yabancı dil kaygısını azaltacak öğretim etkinliklerinin nasıl olması gerektiğini ilişkin araştırmaya rastlanmamıştır. Bundan sonraki araştırmalarda bu hususun ele alınması öğretmenlere yönelik önemli bilgiler sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Aida, Y. (1994). Examination of Horwitz, Horwitz and Cope's construct of foreign language anxiety: The case of students of Japanese. *Modern Language Journal*. 78. 155-68.
- Akpur, U. (2005). 'Öğrenilmiş Çaresizlik ve Kaygı Düzeylerinin İngilizce Başarı Düzeyine Etkisi'. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Aydın, B. (2001). 'Konuşma ve Yazma Derslerinde Yabancı Dil Öğrenimindeki Kaygı Nedenleri'. *Doktora Tezi*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Cassado, M. & Dereshiwesky M. (2001) Foreign Language Anxiety of University Students. *College Student Journal*.
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_mOFCR/is_4 adresinden indirilmiştir. (1.08.2006)
- Chen T. ve Chang G. (2004). The Relationship Between Foreign Language Anxiety and Learning Difficulties. *Foreign Language Annals*. 37. 279-290.
- Dalkılıç, N. (2001). An Investigation Into The Role of Anxiety in Second Language Learning.
http://www.sosyalbilimler.cukurovaom/p/articles/mi_mOFCR/is_4 adresinden indirilmiştir. (25.07.2006)
- Elkhafaifi H. (2005). Listening Comprehension and Anxiety in the Arabic Language Classroom. *Modern Language Journal*. 89. 206-221.

- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. & Cope, J. A. (1991). Foreign Language Classroom Anxiety. E. K. Horwitz, & D. J. Young (Ed.), *Language Anxiety From Theory and Research to Classroom Implications*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 27-39.
- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. & Cope, J. A. (1986). Foreign Language Classroom Anxiety. *Modern Language Journal*. 70. 125-132.
- MacIntyre, P. D. & Gardner, R. C. (1991). Methods And Results In The Study of Anxiety and Language Learning: A Review of Literature. *Language Learning*. 41. 85-117.
- MacIntyre, P. D. & Gardner, R. C. (1994). The Subtle Effects of Language Anxiety on Cognitive Processing in the Second Language. *Language Learning*. 44. 283-305.
- MacIntyre, P. D. (1999). Language Anxiety: A Review of Literature for Language Teachers. Young, D. J. (Ed.). *Affect In Foreign Language and Second Language Learning*. Mc Graw Hill Companies, 24-43.
- Oxford, R. (1999). Anxiety and The Language Learner: New Insights. Jane, A. (Ed.), *Affect In Language Learning*. Cambridge University Press, 58-67.
- Öner, N. ve Le Compte, A. (1985). *Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Price, M. L. (1991). The Subjective Experience of FL Anxiety: Interviews with Highly Anxious Students. Horwitz, E.K. & Young D.J. *Language Anxiety*. London: Prentice-Hall International (UK), 87-97.
- Salim A. (2004). Teacher's Role, Learner's Gender Differences, and FL Anxiety Among Seventh-Grade Students Studying English as a FL. *Educational Psychology*. 24. 711-721.
- Sarıgül, H. (2000). 'Trait Anxiety and Foreign Language Anxiety and their effects on learners' Foreign Language Proficiency and Achievement'. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- Scovel, T. (1991). The Effect of Affect on Foreign Language Learning: A Review of Anxiety Research. Horwitz, D. J. Young, (Eds.). (1991). *Language Anxiety: From Theory And Research To Classroom Implications*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Wörde, R. (2003). Students Perspectives on Foreign Language Anxiety. *Inquiry*.8. <http://www.vccaedu.org/inquiry/inquiry-spring2003/i-81-worde.html> adresinden indirilmiştir. (22.12.2005)
- Young, D. J. (1986). The Relationship Between Anxiety and Foreign Language Oral Proficiency Ratings. *Foreign Language Annals*. 23. 539-553.